

De besturen van gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen en  
waterschappen

**OBD**  
BFV

Schedeldoekshaven 200  
2511 EZ Den Haag  
Postbus 20011  
2500 EA Den Haag  
www.minbzk.nl

**Contactpersoon**  
postbus ibi

postbusibi@minbzk.nl

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

# circulaire

---

Onderwerp	Informatie voor derden (lv3)
Doelstelling	Informereren over Informatie voor derden vanaf het eerste kwartaal 2010
Juridische grondslag	Financiële verhoudingswet
Ingangsdatum	1 juli 2009

## VOORWOORD

Met ingang van 1 augustus 2008 is de Financiële-verhoudingswet (Fvw) gewijzigd. Deze wijziging heeft ook gevolgen voor het overzicht informatie voor derden (lv3). In deze circulaire zijn de gevolgen voor de medeoverheden verwoord. Tevens vraag ik, samen met de minister van Financiën, uw aandacht voor het EMU-saldo en de – in het najaar te verwachten - besluitvorming over een mogelijke doorwerking naar medeoverheden bij een te omvangrijk EMU-tekort.

Om aan de veranderingen in de wet- en regelgeving invulling te geven is het noodzakelijk geweest om de (technische) aanlevering van de informatie voor derden op enkele punten te wijzigen. In onderdeel A van deze circulaire is de gehele aanleverprocedure met betrekking tot informatie van derden beschreven, waarbij de wijzigingen in de procedure zichtbaar zijn aangegeven. De aanleverprocedure rondom de EMU-enquête wordt behandeld in onderdeel B van deze circulaire.

Net als bij de aanlevering van uw SiSa-verantwoording 2008 kent de aanlevering van informatie voor derden de eis om tijdig en plausibel te worden aangeleverd door de medeoverheden. Door de wijziging van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) is een aangepast beleid geformuleerd bij het niet tijdig voldoen aan deze verplichting. Het maatregelenbeleid omvat faciliteiten als een circulaire, een elektronische helpdesk, en bij niet plausibele aanlevering een aanmaningsbrief en als slotstuk het opschortingsbeleid.

Om de nieuwe aanleveringprocedure van informatie voor derden in uw organisatie te kunnen implementeren, heb ik besloten om het nieuwe beleid niet eerder dan vanaf het eerste kwartaal van 2010 in volle omvang in te voeren. Voor het derde en vierde kwartaal 2009 dienen alvast de verzoeken tot uitstel volgens de procedure, zoals opgenomen in deze circulaire, te verlopen.

Indien u nog vragen heeft over informatie voor derden kunt u zich wenden tot [postbusibi@minbzk.nl](mailto:postbusibi@minbzk.nl).

DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN  
KONINKRIJKSRELATIES,

drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

**Datum**  
29 juni 2009  
**Kenmerk**  
2009-0000356381

Datum  
29 juni 2009

Kenmerk  
2009-0000356381

## INLEIDING

### *Aanleiding*

Met ingang van 1 augustus 2008 is de Financiële-verhoudingswet (Fv-wet) gewijzigd. De rolverdeling van de toezichhouders en de invulling die hieraan wordt gegeven is met de invoering van de gewijzigde Fv-wet veranderd. De technische aanlevering van de lv3 gegevens (aan het CBS) door de medeoverheden kent echter nauwelijks wijzigingen.

### *Doel circulaire informatie voor derden*

Het doel van deze circulaire is de aanleverprocedure voor lv3 en EMU-enquête voor alle betrokken partijen te beschrijven. Daarom wordt ingegaan op de vragen wat, door wie, wanneer, hoe en aan wie welke informatie wordt geleverd. Tevens wordt het complex van maatregelen behorende bij de aanlevering van lv3 beschreven.

Daarnaast zijn enkele wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) doorgevoerd waarmee de wijze van aanleveren van het EMU-saldo is geregeld.

### *Inwerkingtreding*

Vanaf de aanlevering van het eerste kwartaal 2010 zal de volledige werkwijze gehanteerd worden zoals beschreven in deze circulaire.

De uitstelverzoekprocedure treedt in werking vanaf het derde kwartaal 2009. De overige beschreven procedures in deze circulaire treden vanaf 2010 in werking.

### *Doelgroep*

De circulaire is geschreven voor het bestuur van medeoverheden, dat verantwoordelijk is voor de aanlevering van lv3. Daarnaast is deze circulaire bedoeld voor de financiële toezichhouders en voor de vakdepartementen.

### *Circulaire in relatie tot wet- en regelgeving lv3*

De meest relevante wet- en regelgeving over lv3 voor de aanleveringsprocedure en het sanctiebeleid zijn:

- Financiële-verhoudingswet, met name art. 17a en 17b (Staatsblad 2008, nr. 312)
- Gewijzigde artikel 190 van de Provinciewet (Staatsblad 2008, nr. 312)
- Gewijzigde artikel 186 van de Gemeentewet (Staatsblad 2008, nr. 312)
- Wet gemeenschappelijke regelingen art. 34a, art. 47a en art. 58a (Staatsblad 2008, nr. 312)

- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) (Staatsblad 2003, nr. 27 - Staatsblad 2006, nr. 328 – Staatsblad 2007, nr. 278).

**Datum**  
29 juni 2009  
**Kenmerk**  
2009-0000356381

#### *Leeswijzer*

In deze circulaire wordt procedure rondom het aanleveren van lv3 integraal beschreven. Per onderdeel is expliciet aangegeven wat gewijzigd is door de invoering van de nieuwe Fv-wet en wat hetzelfde is gebleven.

Daarnaast zijn een tweetal bijlagen opgenomen. In de eerste bijlage zijn de mogelijk nieuwe kwaliteitstoetsen opgenomen. In de tweede bijlage zijn alle teksten uit de relevante wet- en regelgeving in het kader van de lv3 opgenomen.

De circulaire bestaat uit de volgende onderdelen:

#### *Onderdeel A Informatie voor derden (lv3)*

- Onderdeel I: Belang van informatie voor derden
- Onderdeel II: Wijziging Financiële-verhoudingswet
- Onderdeel III: Rolverdeling
- Onderdeel IV: Aanlevering door de medeoverheden
- Onderdeel V: Technische aspecten aanlevering
- Onderdeel VI: Aanleveren informatie EMU-saldo op begrotingsbasis
- Onderdeel VII: Toets door CBS
- Onderdeel VIII: Maatregelenbeleid
- Onderdeel IX: Vragen en documentatie over informatie voor derden

#### *Onderdeel B Referentiewaarden EMU*

Bijlage A Relevante wet- en regelgeving

Bijlage B Nieuwe plausibiliteitstoets

<b>ONDERDEEL A INFORMATIE VOOR DERDEN (IV3)</b> ONDERDEEL I: BELANG VAN INFORMATIE VOOR DERDEN
---

Datum  
29 juni 2009  
Kenmerk  
2009-0000356381

#### *Inleiding*

Het tijdig verstrekken van adequate informatie door medeoverheden aan de Fv-beheerders is van groot belang om de verantwoordelijkheden van het Rijk uit te kunnen oefenen. Voor de Fv-beheerders betreft dit onder meer de Iv3. In deze paragraaf worden de belangen voor derden maar ook voor de medeoverheden die de informatie aanleveren nader toegelicht.

#### *Belang provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen*

Op basis van de **functionele** indeling kunnen medeoverheden zelf nagaan hoe de lasten op de diverse beleidsterreinen zich ontwikkelen in de tijd. Wanneer een provincie of gemeente dergelijke vergelijkingen maakt, kan dat een indicatie geven over de eigen kostenpatronen en over de mate waarin kostenverschillen het gevolg zijn van bewuste politieke keuzes. In beide gevallen kan zo'n indicatie van bestuurlijk belang zijn.

Bij de **categorale** indeling worden (financiële) gegevens niet meer beïnvloed door de wijze van kostentoe rekening, waardoor de vergelijkbaarheid in de tijd en tussen overheden vergroot wordt. De categorale gegevens kunnen verder een functie hebben bij de bedrijfsvoeringparagraaf en bij de toelichting op de financiële positie, zie daarvoor ook het BBV, achtereenvolgens de artikelen 14 en 20, 21 en 22.

Ter illustratie een aantal voorbeelden van terreinen waar de categorale gegevens van belang zijn voor de provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Hulpmiddel bij de sturing en de afweging van de bedrijfsvoering door het bestuurlijk management (loon- en prijsgevoeligheid van lasten, in- en uitbesteden, ontwikkeling apparaatskosten). Sneller inzicht in de netto-begrotingsruimte (mutaties Btw-compensatiefonds). Daarnaast geven de categorale gegevens inzicht in een aantal belangrijke (financiële) componenten, zoals onder meer kapitaallasten, vermogens- en inkomensoverdrachten en belastingen. Tenslotte kan nog benchmarking worden genoemd. Hierdoor is een goed inzicht ten opzichte van andere medeoverheden met dezelfde structuur en omvang mogelijk.

#### *Belang derden*

##### Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Iv3 geeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) inzicht in onder andere de ontwikkeling van de eigen inkomsten van de lokale overheden. Daarnaast is het inzicht in baten en lasten van belang voor het

onderhoud van het provincie- en het gemeentefonds. Deze fondsen worden kostengeoriënteerd verdeeld. Om scheefgroei te voorkomen wordt het verdeelsysteem jaarlijks onderhouden. Dit onderhoud gebeurt aan de hand van clusters. De cijfers voor de clusters worden door BZK mede berekend op basis van de functionele indeling van Iv3. Voorts wordt de Iv3 gebruikt bij de beoordeling van artikel 12 van de Fv-wet aanvragen.

#### Ministerie van Financiën / Europese Unie

Met de invoering van de (girale) euro in 1999 en het daaraan gekoppelde groei- en stabiliteitspact (en daarvoor al in het Verdrag van Maastricht) is het EMU-saldo een cruciaal begrip geworden in termen van overheidsfinanciën. Het begrotingssaldo bestaat niet alleen meer uit een begrotingstekort of –overschot van het Rijk, maar ook gemeenten, provincies, waterschappen en WGR-plusregio's maken integraal deel uit van dit saldo. Ieder kwartaal dienen de ontwikkelingen aan de Europese Commissie gemeld te worden en Iv3 is dan ook bedoeld om inzicht in de ontwikkeling van het EMU-saldo en de EMU-schuld van de lokale overheden te verschaffen op kwartaal en jaarbasis.

Door de recente ontwikkelingen op het economische en financiële terrein ('kredietcrisis') is het belang groot om tijdig de juiste informatie over het EMU-saldo en de EMU-schuld van lokale overheden aan de Europese Unie en het ministerie van Financiën te leveren.

Tevens is de Iv3 van belang voor de toepassing van de begrotingssystematiek van het Rijk. De begrotingsregels stellen dat bij het bereiken/dreigen van een EMU-tekort van 2% (de zogenaamde signaalwaarde) of meer de minister van Financiën regels kan stellen ter beheersing van het EMU-saldo. Aangezien de medeoverheden een aandeel hebben in het EMU-saldo, is inzicht in de ontwikkeling van hun aandeel hierin van groot belang.

#### Toezichthouders

Gedeputeerde Staten en BZK als toezichthouder hebben tot taak te beoordelen of de begroting en jaarrekening van de medeoverheden sluiten. Iv3 is hiervoor relevant. Door de uniforme indeling van Iv3 kunnen toezichthouders ook zien of bepaalde baten of lasten boven- of beneden gemiddeld zijn, dan wel extreem afwijken van de algemene uitkering. Dat kan een indicatie geven over de (toekomstige) financiële situatie van de medeoverheid en op basis daarvan kan mede worden beoordeeld of preventief toezicht nodig is. Daarnaast biedt Iv3 ook de mogelijkheid gemeenten, op verzoek, te ondersteunen met een, tezamen met BZK uit te voeren, begrotingsscan.

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

### CBS

Iv3 stelt Nederland in staat om te kunnen voldoen aan de verplichte informatievoorziening (financiële jaar- en kwartaalgegevens) over de decentrale overheden aan de Europese Unie en het ministerie van Financiën. Het CBS fungeert hierbij als tussenschakel. Verder gebruikt het CBS Iv3 zelf voor het publiceren van statistische informatie op het gebied van de financiën van de medeoverheden.

### Onderzoek

Iv3 vormt een informatiebron voor onderzoek op het terrein van de openbare financiën en bestuurskunde.

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

<b>ONDERDEEL II: WIJZIGING IN DE FINANCIËLE-VERHOUDINGSWET, PROVINCIEWET EN GEMEENTEWET</b>
---

In de wijzigingswet van 3 juli 2008 (gepubliceerd in Stb. 312 , dd. 31 juli 2008) is de aanpassing van de Financiële-verhoudingswet geregeld. De aanpassingen hebben geleid tot een aantal belangrijke wijzigingen voor Iv3.

De procedure bij Iv3 inclusief de procedure van aanlevering en toetsing wordt met dit wetsvoorstel herzien. In het kader van het beperken van het aantal bestuurslagen – meerdere bestuurslagen konden maatregelen treffen en vooral de Fv-beheerders hebben belang bij de correcte en tijdige aanlevering van het overzicht - worden nu alleen de Fv-beheerders verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen. Hiermee is deze taak bij de toezichthouders komen te vervallen. Zie voor een uitgebreide beschrijving onderdeel III.

De wijze waarop de Fv-beheerders invulling geven aan de herziene rolverdeling is in de Fv-wet opgenomen.

Dit heeft ook geleid tot aanpassing van een aantal andere wetten betreffende de regelgeving voor Iv3. De belangrijkste gewijzigde artikelen in de wetten zijn in onderdeel I van deze circulaire benoemd in de paragraaf '*Circulaire in relatie tot wet- en regelgeving Informatie voor derden*' en in zijn geheel opgenomen in de bijlage '*Relevante wet- en regelgeving*'.



Datum  
29 juni 2009

Kenmerk  
2009-0000356381

## ONDERDEEL III: ROLVERDELING

In het onderstaande overzicht is puntsgewijs aangegeven wie welke rol en verantwoordelijkheid heeft in de informatievoorziening Iv3.

- Verstrekkers van de overzichten Iv3:
  - Gedeputeerde staten
  - College van burgemeester en wethouders
  - Dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling (hierna: het bestuur van de medeoverheid)

### *Rol*

medeoverheden zijn verantwoordelijk voor de tijdige en plausibele aanlevering van de Iv3 op grond van artikel 190 Provinciewet, artikel 186 Gemeentewet en de artikelen 34a, 47a en 58a van de Wet gemeenschappelijke regelingen

- Ontvangers van overzichten Iv3
  - Fv-beheerders
    - Ministerie van BZK
    - Ministerie van Financiën
  - CBS

### *Rol*

De Fv-beheerders stellen vast of tijdige en plausibele aanlevering van de overzichten Iv3 door de medeoverheden plaatsvindt en geven invulling aan het maatregelenbeleid, zoals geregeld in artikel 17b van de Financiële-verhoudingswet. De verantwoordelijkheid wordt primair ingevuld door het ministerie van BZK.

Het CBS heeft de verantwoordelijkheid om, namens de Fv-beheerders, de overzichten Iv3 van de medeoverheden te verzamelen en verder te verstrekken aan de gebruikers.

- Toezichhouders
  - Ministerie van BZK
  - Gedeputeerde Staten

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

*Rol*

Het ministerie van BZK voert het financiële toezicht uit op de provincies en de gemeenschappelijke regelingen waarin provincies deelnemen. Gedeputeerde Staten voeren het financiële toezicht uit op de gemeenten en de overige gemeenschappelijke regelingen.

- Gebruikers van de informatie voor derden
  - Vakdepartementen
  - Fv-beheerders
    - Ministerie van BZK
    - Ministerie van Financiën
  - Toezichthouders
  - Provincies en gemeenten
  - SCP
  - VNG
  - CBS
  - Onderzoekers (CPB, DNB, e.d.)

*Rol*

De overige vakdepartementen putten uit de overzichten lv3 van de medeoverheden gegevens voor beleidsmatige aspecten. De Fv-beheerders gebruiken lv3 als signaleringsinstrument voor ondermeer het onderhoud van het Provinciefonds en Gemeentefonds (BZK) en voor het bepalen van het EMU-saldo (Financiën).

De overige genoemde gebruikers passen lv3 toe bij onderlinge vergelijkingen, als basis voor publicaties en stuurinformatie voor de (eigen) beleidsvoering.

Het CBS zelf geeft met de beschikbare lv3 invulling aan hun statistische taak.

CBS heeft ook een inhoudelijke taak voor de informatievoorziening richting de Europese Unie.

Daarnaast wordt lv3 ook voor diverse onderzoeken gebruikt.

Datum  
29 juni 2009

Kenmerk  
2009-0000356381

## ONDERDEEL IV: AANLEVERING DOOR DE MEDEOVERHEDEN

### *Inleiding*

De gewijzigde Fv-wet leidt slechts tot een beperkt aantal wijzigingen in de aanlevering van de overzichten Iv3.

De wijzigingen in de aanlevering komen voort uit de nieuwe Fv-wet artikel 17b, de Provinciewet artikel 190 lid 3 en 4 en de Gemeentewet artikel 186 lid 3 en 4 waarin is geregeld dat de informatie voor derden aan de Minister van BZK toegezonden dient te worden binnen vastgestelde termijnen.

### Contactpersonen (NIEUW)

Elke medeoverheid heeft slechts één contactpersoon waarmee correspondentie wordt onderhouden over de aanlevering van de overzichten Iv3.

Communicatie over de aanlevering van de Iv3 tussen het CBS en de berichtgever vindt uitsluitend plaats via deze contactpersoon.

Aanmeldingen of wijzigingen van deze contactpersoon dient, vanaf 1 oktober 2009, via de postbus IBI (Interbestuurlijke Informatievoorziening), [postbusibi@minbzk.nl](mailto:postbusibi@minbzk.nl) te worden doorgegeven aan het ministerie van BZK. Het ministerie van BZK verzorgt de communicatie naar het CBS over wijzigingen in de contactpersoonsgegevens van de medeoverheden. Het ministerie van BZK gaat uit van de huidige lijst met contactpersonen zoals deze bij het CBS bekend zijn.

Voor inhoudelijk overleg tussen het CBS en de medeoverheden (met betrekking tot de statische functie van het CBS) blijft contacten lopen via de reguliere contactpersonen.

### Overige geïnteresseerden (NIEUW)

Andere medewerkers van de medeoverheid kunnen ook de nieuwsbrieven informatie voor derden verkrijgen als geïnteresseerde (zie onderdeel X). Deze geïnteresseerden worden op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen via de nieuwsbrief IBI.

Deze geïnteresseerden kunnen zich via de [postbusibi@minbzk.nl](mailto:postbusibi@minbzk.nl) aan- of afmelden voor deze nieuwsbrief.

### *Aanleveringsprocedure*

#### Aanlevering van overzichten Iv3 (NIEUW)

De wijziging die voort komt uit de nieuwe Fv-wet (artikel 17b) en de aanpassingen in de Provincie- en Gemeentewet (resp. artikel 190 lid 3 en 4 en artikel 186 lid 3 en 4) heeft betrekking op wie de overzichten Iv3 van de medeoverheden dient te ontvangen.

De informatie voor derden dient formeel te worden gezonden aan de Minister van BZK, voorheen dienden de overzichten lv3 aan de toezichthouders gezonden te worden.

Het CBS zal hieraan invulling gegeven namens het Ministerie van BZK. Dit betekent dat de overzichten lv3 gezonden dienen te worden aan het CBS. Het CBS is door de wijzigingen in de wet- en regelgeving de enige partij geworden waaraan de overzichten lv3 gezonden kunnen worden.

#### Tijdstip van aanlevering

In artikel 190 lid 4 Provinciewet en artikel 186 lid 4 Gemeentewet is gesteld dat toezending van overzichten lv3 dient te geschieden binnen de termijnen bedoeld in artikelen 195, 2<sup>e</sup> lid en 204 Provinciewet, artikelen 191, 2<sup>e</sup> lid en 200 Gemeentewet en artikel 17a Fv-wet. Daarnaast zijn voor de aanlevering van kwartaalgegevens termijnen gesteld in artikel 74, 1<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup> lid van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De zes aanlevermomenten zijn;

1. Begrotingsgegevens vóór **15 november** van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Kwartaalgegevens op basis van de verdelingsmatrix in het begrotingsjaar:

- |                    |   |
|--------------------|---|
| 2. Eerste kwartaal | vóór <b>1 mei</b> van het begrotingsjaar                            |
| 3. Tweede kwartaal | vóór <b>1 augustus</b> van het begrotingsjaar                       |
| 4. Derde kwartaal  | vóór <b>1 november</b> van het begrotingsjaar                       |
| 5. Vierde kwartaal | vóór <b>15 februari</b> van het jaar volgend op het begrotingsjaar. |
| 6. Jaarrealisatie  | vóór <b>15 juli</b> van het jaar volgend op het begrotingsjaar.     |

#### Aanlevering bij het CBS

In de aanlevering naar het CBS is geen wijziging opgetreden. Voor het aanleveren kan de medeoverheid kiezen voor een aanlevering via Excel of via XBRL. Hieronder wordt beschreven welke handelingen de medeoverheid in beide situaties dient te verrichten om de aanlevering aan het CBS te realiseren.

#### Gegevensaanlevering via Excel en XBRL

Voor elke aanlevering via Excel of XBRL (begrotingen, kwartaalgegevens en jaargegevens) ontvangen alle bij het ministerie van BZK bekende contactpersonen van het CBS een inlogcode die nodig is om de lv3 op de site van het CBS te kunnen uploaden. Er wordt voor elke statistiek door het CBS een nieuwe inlogcode verstrekt aan de contactpersoon (dus een inlogcode voor de

lv3-matrix van de begrotingen, een inlogcode voor alle vier de lv3-matrices van de kwartalen en een inlogcode voor de lv3-matrix van de jaarrekening). Deze inlogcode kan zonodig meerdere malen worden gebruikt voor leveringen over hetzelfde aanlevermoment in jaar t. Bijvoorbeeld in het geval van een herlevering van de gevraagde gegevens. Voor een volgende aanlevering ontvangt de contactpersoon van de medeoverheid een nieuwe inlogcode van het CBS, een oude inlogcode (van vorige statistieken) is **niet** geldig.

Indien één week voor de uiterste aanleverdatum nog geen inlogcode is ontvangen, kan met het ministerie van BZK via [postbusibi@minbzk.nl](mailto:postbusibi@minbzk.nl) contact worden opgenomen. De inlogcode wordt dan alsnog binnen twee werkdagen toegezonden.

Bij wijziging van een contactpersoon, aangemeld via de [postbusibi@minbzk.nl](mailto:postbusibi@minbzk.nl), wordt binnen twee werkdagen een nieuwe inlogcode toegestuurd door het CBS. De mailwisseling van het CBS over de levering van de lv3 wordt door het CBS alleen gestuurd aan het emailadres van de contactpersoon.

**Datum**  
29 juni 2009  
**Kenmerk**  
2009-0000356381

## ONDERDEEL V: TECHNISCHE ASPECTEN AANLEVERING

### *Inleiding*

Dit onderdeel behandelt de technische aanlevering door de medeoverheden om de overzichten lv3 te versturen naar het CBS.

In deze technische aspecten zijn geen wijzigingen aangebracht. De juridische basis van de aanlevering van lv3 is geregeld in het BBV.

### *Aanlevering door gemeenschappelijke regelingen*

Niet alle gemeenschappelijke regelingen behoeven vooralsnog op kwartaal- en jaarbasis hun gegevens via lv3 aan te leveren. Het CBS heeft voldoende aan de gegevens van gemeenschappelijke regelingen met aanzienlijke financiële geldstromen (groter dan € 20 miljoen). Het CBS toetst niet elk half jaar. Een gemeenschappelijke regeling die in de eerste 6 maanden van jaar t wordt herkend en aangemerkt als groot genoeg moet in jaar t+1 gaan aanleveren. Van de overige gemeenschappelijke regelingen wordt momenteel alleen hun jaarrekening digitaal opgevraagd.

### *Wet- en regelgeving aan te leveren lv3*

De juridische basis voor het aanleveren van de lv3 is geregeld in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV).

lv3 wordt gegenereerd uit de productenraming en de productenrealisatie.

Per aanlevermoment zijn de volgende gegevens volgens het BBV aan te leveren.

- 1). Op basis van de productenraming (artikel 71, 1<sup>e</sup> lid van het BBV)
  - Conversietabel producten - programma's; bestaande uit:
    - o de producten per programma
    - o de daarbij behorende verdeelsleutel
    - o de baten, lasten en saldo per product
  - Conversietabel producten – functies; bestaande uit:
    - o de baten en lasten volgens de functionele indeling
    - o de producten per functie
    - o het verdelingsprincipe van de producten over de functies.

Deze informatie dient, jaarlijks vóór 15 november, te worden aangeleverd.

Concreet verwacht het CBS dat bij de begrotinggegevens de volgende bestanden worden aangeleverd in een zip-file;

- Begroting jaar t+1 in lv3-overzicht (in Excel danwel via XBRL)
- EMU-enquête over 3 jaren vanaf jaar t+1
- Begroting jaar t+1 welke is vastgesteld door de gemeenteraad danwel provinciale staten.

Het CBS voert hierop geen plausibiliteitstoets uit. Tijdigheid van aanleveren is voor begrotinggegevens wel van belang en vormt daarom een onderdeel van het maatregelenbeleid.

2). Op basis van de productenrealisatie (artikel 72, 1<sup>e</sup> lid van het BBV)

- Conversietabel producten - programma's; bestaande uit:
  - o de producten per programma
  - o de daarbij behorende verdeelsleutel
  - o de baten, lasten en saldo per product
- Verdelingsinformatie; bestaande uit:
  - o de baten en lasten , kostenplaatsen en balansmutaties volgens de verdelingsmatrix
  - o de producten per functie
  - o het verdelingsprincipe van de producten over de functies.

Deze informatie dient, jaarlijks vóór 15 juli, te worden aangeleverd aan de minister van BZK, gedeputeerde staten en het CBS.

Concreet verwacht het CBS dat bij de jaarrekeninggegevens het volgende bestand wordt aangeleverd;

- lv3-verdelingsmatrix met daarin opgenomen de lasten en baten en de balansstanden ultimo jaar t

Het CBS toetst de informatie in de lv3-verdelingsmatrix op tijdige aanlevering en plausibiliteit. Zie ook onderdeel VI: Toets door CBS.

3). Daarnaast dient, op basis van art. 74, 1<sup>e</sup> lid van het BBV, ieder kwartaal binnen één maand van afloop van het kwartaal lv3 te worden verstrekt over:

- de baten en lasten, kostenplaatsen en balansmutaties volgens de verdelingsmatrix
- de stand van de volgende activa:
  - o financiële vaste activa, met uitzondering van bijdragen aan activa in eigendom van derden
  - o uitzettingen
  - o liquide middelen
  - o overlopende activa

- de stand van de volgende passiva:
  - o vaste schulden
  - o netto-vlottende schulden
  - o overlopende passiva.

Concreet verwacht het CBS dat bij de kwartaalgegevens het volgende bestand wordt aangeleverd;

- Iv3-verdelingsmatrix met daarin opgenomen de (bovenstaande) kwartaalgegevens

Het CBS toetst deze informatie op tijdige aanlevering en plausibiliteit. Zie ook onderdeel VII: Toets door CBS.

#### *Elektronische modellen voor het aanleveren van Iv3*

Op basis van de wet- en regelgeving heeft het CBS een aantal elektronische modellen ontwikkeld om de vereiste informatie aan te leveren. Deze modellen dienen te worden gebruikt door de medeoverheden om een correcte aanlevering mogelijk te maken. Indien een verkeerd model wordt gehanteerd zal de desbetreffende medeoverheid een foutmelding van het CBS krijgen en dient de medeoverheid te waarborgen dat tijdig een correcte aanlevering wordt verricht. Het is mogelijk om de hierboven genoemde informatie via twee methoden, XBRL of Excel, aan te leveren bij het CBS. Er zijn afzonderlijke documenten voor provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

#### Aanlevering via excel

Voor aanlevering via Excel bestaan vier verschillende formats. Deze formats hebben betrekking op de begroting, kwartaalrealisatie, jaarrekening en berekening EMU-enquête.

#### Aanleveren via XBRL

Bij aanlevering via XBRL dienen de daarvoor benodigde bestanden, via een zipfile, te worden gedownload van de internetsite van het CBS. Hierin zijn de taxonomieën opgenomen met de bestanden die noodzakelijk zijn om de gegevens te genereren voor de begrotingscijfers, de kwartaalgegevens en de jaarrealisatie voor de Iv3.



### *Wijze van aanlevering*

Gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en provincies dienen de lv3, zoals verwoord in de alinea 'aan te leveren lv3', als volgt aan te leveren bij het CBS:

#### Via Excel

- A. Bij de aanlevering via excelbestanden dienen de ter beschikking gestelde formats te worden gebruikt.
- B. De medeoverheid dient de lv3 aan het CBS **elektronisch** te verzenden via een HTTPS-verbinding. Dit is een beveiligde oplevering aan het CBS via een browser (<http://www.cbs.nl/bestandslevering>).
- C. Voor de aanlevering is een inlogcode nodig. Zie de paragraaf 'aanlevering bij het CBS' in onderdeel IV.

#### Via XBRL

- A. Bij de aanlevering via XBRL dient het gegenereerde xml-bestand (per aanlevermoment) te worden gebruikt.
- B. De medeoverheid dient de verantwoordingsinformatie aan het CBS **elektronisch** te verzenden via een HTTPS-verbinding. Dit is een beveiligde oplevering aan het CBS via een browser (<http://www.cbs.nl/bestandslevering>).
- C. Voor de aanlevering is een inlogcode nodig. Zie de paragraaf 'aanlevering bij het CBS' in onderdeel IV.

### *Afronding*

Alle geldbedragen in de overzichten lv3 dienen te worden afgerond op duizenden euro's.

Datum  
29 juni 2009

Kenmerk  
2009-0000356381

ONDERDEEL VI: AANLEVEREN INFORMATIE EMU-SALDO OP BEGROTINGSBASIS (EMU-enquête)
---

Op basis van artikel 19 lid d van het Besluit Begroting en Verantwoording dient een berekening van het aandeel van de gemeente, de provincie of de gemeenschappelijke regeling in het EMU-saldo, over het vorig begrotingsjaar, de berekening van het geraamde bedrag over het begrotingsjaar en de berekening van het geraamde bedrag over het jaar volgend op het begrotingsjaar te worden verstrekt.

Door het CBS worden deze gegevens in een afzonderlijk format bij gemeenten, provincies en de lv3-plichtige gemeenschappelijke regelingen opgevraagd gelijktijdig met de lv3-gegevens voor de begroting. Deze informatie vormt geen onderdeel van de aan te leveren overzichten lv3 zoals opgenomen in de Fv-wet. Het maatregelenbeleid, zoals opgenomen in onderdeel VIII, zijn op deze informatie derhalve niet van toepassing. De informatie over het EMU-saldo dient vóór 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar aan het CBS en de toezichthouder te worden gezonden.

Zie voor een gedetailleerde beschrijving van het aanleveren van informatie over het EMU-saldo bijlage A 'Referentiewaarden EMU'.

De levering van de informatie over het EMU-saldo door decentrale overheden is gebaseerd op Europese en Nederlandse regelgeving:

Europese regelgeving

- *Verordening (EG) Nr. 501/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2004 betreffende financiële kwartaalrekeningen van de overheid*
- *Verordening (EG) Nr. 1221/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 10 juni 2002 met betrekking tot niet-financiële kwartaalrekeningen van de overheid*
- *Verordening (EG) Nr. 113/2002 van de Commissie van 23 januari 2002 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad wat de herziene classificaties van uitgaven naar functie betreft*

Nederlandse regelgeving

- *Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido)*

Datum  
29 juni 2009

Kenmerk  
2009-0000356381

## ONDERDEEL VII: TOETS DOOR CBS

### *Inleiding*

Het CBS toetst de aangeleverde lv3-gegevens (jaarrealisatie en kwartaalgegevens) aan de criteria tijdigheid en plausibiliteit. De aangeleverde lv3-informatie voor de begrotingsgegevens wordt alleen getoetst aan het criterium tijdigheid (zie onderdeel V, paragraaf 'Wet- en regelgeving aan te leveren lv3).

De toets op plausibiliteit blijft het CBS ook uitvoeren na het verstrijken van de uiterste aanleverdatum. De uitkomst van de toets door het CBS wordt door het ministerie van BZK meegenomen in het kader van de uitvoering van het maatregelenbeleid (zie hiervoor onderdeel VIII).

### Ontvangstbevestiging CBS en tijdigheidstoets (NIEUW)

Na het uploaden van de lv3-levering, krijgt de medeoverheid direct een ontvangstbevestiging op het scherm te zien. De datum die is vermeld op deze ontvangstbevestiging is van belang voor de tijdigheidstoets. Voor de definitie van tijdigheid wordt aangesloten bij artikel 2:17 van de Algemene Wet Bestuursrecht. De lv3-gegevens zijn tijdig door het CBS (elektronisch) ontvangen, als het bericht in het systeem voor gegevensverwerking van het CBS vóór de uiterste aanleverdatum is opgenomen. Indien geen ontvangstbevestiging is ontvangen of er is onduidelijkheid over de datum kan contact opgenomen worden met [postbusibi@minbzk.nl](mailto:postbusibi@minbzk.nl).

### Uitkomst toetsen voor plausibiliteitsoordeel (NIEUW)

De medeoverheden dienen een overzicht lv3 aan te leveren, waarbij voor iedere toets afzonderlijk een voldoende wordt behaald. Het gewogen gemiddelde over alle vijf de toetsen is hiermee komen te vervallen.

De medeoverheden krijgen binnen twee weken een schriftelijke melding in de vorm van een mail van het CBS met de uitkomst van de plausibiliteitstoetsen.

### Communicatie door BZK over toets (uitgevoerd door CBS) met medeoverheid (NIEUW)

Bij tijdige en plausibele aanlevering zal de medeoverheid naast de (bevestigings)mail via het CBS geen verdere terugkoppeling ontvangen van het ministerie van BZK.

Indien uit de toets van het CBS blijkt dat de medeoverheid geen plausibele aanlevering heeft gedaan, krijgt de medeoverheid hiervan melding (via een e-mailbericht) van het CBS. De medeoverheid dient opnieuw lv3-gegevens over het desbetreffende aanlevermoment in te dienen totdat een plausibele

aanlevering heeft plaatsgevonden (zie paragraaf Herziene leveringen na oordeel 'niet plausibel').

**Datum**  
29 juni 2009  
**Kenmerk**  
2009-0000356381

Over vragen met betrekking tot de uitkomsten van de toets kan uitsluitend met het ministerie van BZK, via postbus IBI, worden gecommuniceerd.

#### Plausibiliteitstoetsen

De 5 plausibiliteitstoetsen waaraan het CBS toetst luiden als volgt;

**1 Saldo niet-financiële transacties gelijk aan het saldo financiële transacties**

Op basis van het principe van dubbelboekhouden dient elke niet-financiële mutatie gepaard te gaan met een financiële tegenpost. Het is mogelijk dat er financiële mutaties worden tegengeboekt met een andere financiële transactie of dat er correcties plaatsvinden. Hierbij geldt echter altijd dat er evenwicht behoort te bestaan tussen de niet-financiële transacties en de financiële transacties.

**2 Financiële balansmutaties alleen met categorieën uit de categoriegroep 'Financiële transacties'**

De mutaties op financiële balansposten kunnen alleen worden weergegeven met categorieën uit de categoriegroep 'Financiële transacties'. Dit is voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen categorie 5 en voor provincies categorie 7. Het gebruik van een andere categorie bij financiële balansposten is niet juist.

**3 Aansluiting tussen balansmutaties in de matrix en de verandering van de balansstanden**

Bij deze toets wordt voor elke balanspost nagegaan of de balansmutaties, zoals opgenomen in de verdeelmatrices, aansluiten bij de mutaties tussen de ultimo- en primostanden volgens het tabblad balansstanden in de verdeelmatrices.

Deze toets wordt gevoerd voor de volgende groepen balansmutaties: financiële vaste activa m.u.v. 'Bijdrage aan activa in eigendom van derden', uitzettingen en overlopende activa, vaste schuld, waarborgsommen, vlottende schuld en overlopende passiva.

**4 Niet in te delen lasten/baten**

De niet in te delen lasten en baten (categorie 0) is een begrotingscategorie. Deze categorie is bij de begroting van belang i.v.m. de verantwoording van de post 'onvoorzien'. Bij de realisatiecijfers dient bij deze categorie niets te worden ingevuld. Met

deze toets wordt gecontroleerd of deze categorie geen saldo heeft bij de realisatiecijfers.

## 5 **Interne verrekeningen zijn sluitend.**

De interne verrekeningen dienen in evenwicht te zijn. Tegenover elke 'interne' last dient een 'interne' baat te staan die op hetzelfde moment moet worden geboekt. Dit betekent dat mutaties via interne verrekeningen per saldo een neutraal verloop dienen te hebben. Bij deze toets worden de volgende categorieën beoordeeld:

### Gemeenten/gemeenschappelijke regelingen

- 2.2 Toegerekende rente
- 2.3 Afschrijvingen
- 6.0 Reserveringen
- 6.1 Kapitaallasten
- 6.2.1 Verrekeningen kostenplaatsen voor investeringsprojecten
- 6.2.2 Overige verrekeningen van kostenplaatsen
- 6.3 Overige verrekeningen ( bij deelgemeenten/stadsdelen wordt deze categorie buiten beschouwing gelaten)

### Provincies

- 6.0 Reserveringen
- 8.1 Verrekeningen voor investeringsprojecten
- 8.2 Overige verrekeningen

Met ingang van het eerste kwartaal 2009 kunnen alle gemeenten de nieuwe kwaliteitstoetsen gebruiken voor het aanleveren van de kwartaalrapportage lv3. Zie voor een nadere toelichting op deze nieuwe plausibiliteitstoetsen bijlage C.

### Gebruik van formats

Door het CBS wordt vastgesteld of de ter beschikking gestelde formats zijn gebruikt bij aanlevering van de verdelingsmatrix in excel. Bij het hanteren van een niet correct format zal de medeoverheid een melding met negatieve uitkomst van het CBS verkrijgen. Een herzien levering met behulp van het correcte format is dan noodzakelijk.

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

### Zelfcontrole

Het verdient aanbeveling om de resultaten van de controles te checken voordat de overzichten lv3 aan het CBS worden geleverd. In het overzicht lv3 zijn de afzonderlijke controles opgenomen waardoor zelfstandig kan worden nagegaan of op alle onderdelen een voldoende wordt behaald.

### Geen onderdeel van het oordeel CBS

Het CBS beoordeelt niet of de lv3 inhoudelijk juist is. Het oordeel van het CBS betreft ook geen vaststelling van de lv3. Wel toetst het CBS of de gegevens toereikend zijn voor verstrekking aan de Europese Unie.

### Herziene leveringen na oordeel 'niet plausibel'

Een herziene levering is noodzakelijk als de voorgaande levering niet de vereiste kwaliteit heeft. Kortom er is een negatieve uitkomst op één of meer van de plausibiliteitstoetsen die door het CBS zijn uitgevoerd.

Datum  
29 juni 2009

Kenmerk  
2009-0000356381

## ONDERDEEL VIII: MAATREGELENBELEID

### *Rolverdeling (NIEUW)*

De staatssecretaris van BZK is op grond van art. 190, vierde lid Provinciewet en art. 186, vierde lid Gemeentewet verantwoordelijk voor het verzamelen van de overzichten Iv3.<sup>1</sup>

### *Rijksfaciliteiten (NIEUW)*

BZK faciliteert een aantal ingezette rijksfaciliteiten voor Iv3. Hieronder vallen onder meer een elektronische helpdesk, de IBI-nieuwsbrief, informatie op internet en de Iv3-circulaire. Zie ook nadere toelichting bij onderdeel IX. "Vragen en documentatie over informatie voor derden".

### *Uitstelverzoek (NIEUW)*

Een medeoverheid die vaststelt dat door overmacht de eisen van plausibiliteit en tijdigheid niet haalbaar zijn, kan ingevolge artikel 17b, tweede lid van de Financiële-verhoudingswet een schriftelijk verzoek indienen bij de staatssecretaris van BZK tot uitstel van of afwijkende aanlevering van Iv3-gegevens. Dit betekent dat door de wijziging in de Fv-wet uitstelverzoeken niet meer door de toezichthouders worden verleend.

Dit schriftelijke verzoek van gedeputeerde staten/college van burgemeester en wethouders/dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling dient zo vroeg mogelijk, maar in ieder geval een maand voor het verstrijken van de uiterste aanleverdatum, te worden ingediend. Het verzoek moet met redenen zijn omkleed. Dit houdt in dat het probleem, de ingezette en in te zetten maatregelen om aan de verplichting te kunnen voldoen uiteengezet dienen te worden. Er is sprake van overmacht als de oorzaken of situaties niet door het bestuur zijn te beïnvloeden.

De staatssecretaris van BZK besluit binnen twee weken over het verzoek tot uitstel. De staatssecretaris stelt de medeoverheid schriftelijk op de hoogte van het besluit en de gevolgen voor de aanlevering van de Iv3, zoals het moment van aanlevering of afwijkende aanlevering. BZK stelt het CBS op de hoogte van medeoverheden aan wie uitstel is verleend. Hierbij informeert BZK het CBS over hoe met het verleende uitstel om te gaan, onder meer voor de te verrichten toetsen.

<sup>1</sup> De wetten leggen de desbetreffende taken en bevoegdheden neer bij de minister van BZK. Gelet op de portefeuillevreiding tussen de bewindslieden, zal het (meestal) de staatssecretaris zijn die hier uitvoering aan geeft. Daarom wordt in deze circulaire gesproken over de staatssecretaris van BZK, ook waar de wet spreekt over de minister van BZK.

*Berichtgeving bij niet tijdig en/of plausibel aanleveren (NIEUW)*

Indien een medeoverheid de lv3-gegevens niet correct (tijdig of plausibel) aanlevert, zal het ministerie van BZK de desbetreffende medeoverheid hierover binnen 2 werkweken na de uiterste aanleverdatum berichten. De staatssecretaris van BZK verstrekt hierbij een aanwijzing om alsnog, binnen een maand na uiterste aanleverdatum, plausibel aan te leveren. De aanwijzing zal door middel van een brief met de medeoverheden worden gecommuniceerd.

*Opschorting bevoorschotting algemene uitkering (NIEUW)*

Indien een maand na het verstrekken van het uiterste aanlevermoment het overzicht lv3 niet op correcte wijze is ontvangen kan de staatssecretaris op grond van artikel 17b, lid 3 van de Financiële-verhoudingswet de bevoorschotting van de algemene uitkering opschorten

*Mate van opschorting (NIEUW)*

De opschortingsmaatregel is van toepassing op de informatieverplichting op grond van zowel SiSa als het overzicht Informatie voor derden (lv3). Voor SiSa is een aparte circulaire Maatregelenbeleid SiSa 2008 gepubliceerd, zie [www.minbzk.nl/sisa](http://www.minbzk.nl/sisa).

De opschortingsmaatregel wordt opgelegd indien de overzichten lv3 niet tijdig en/of niet plausibel zijn aangeleverd. De aard van de fout of het aantal fouten waarop een tijdig aangeleverde verantwoording wordt afgekeurd – en dus niet plausibel is – is daarbij niet relevant.

De opschortingsmaatregel houdt in dat 60% van de bevoorschotting van de algemene uitkering wordt opgeschort. Voor lv3 zijn er naast jaarlijkse ook kwartaalverplichtingen. Hiervoor geldt een opschortingpercentage van 30. Er kan sprake zijn van samenloop. Dat is het geval indien zowel voor verantwoordingsverplichtingen in het kader van SiSa als in het kader van lv3 een opschortingsmaatregel wordt opgelegd. In dat geval wordt het opschortingpercentage gemaximeerd op 100. Voor een gemeenschappelijke regeling geldt dat het opschortingpercentage wordt berekend door het opschortingpercentage, als beschreven in deze alinea, te delen door het aantal aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende medeoverheden. Dit betekent dat een opschorting van 60% bij een gemeenschappelijke regeling, waarin 3 gemeenten deelnemen, tot een opschorting leidt van 20% van het bevoorschotte bedrag per gemeente.

*Verzoek tot ongedaan maken opschorting*

Het bestuur van de medeoverheid kan in geval van overmacht op grond van artikel 17b, lid 5 van de Financiële-verhoudingswet schriftelijk verzoeken om de opschorting ongedaan te maken. De staatssecretaris van BZK beslist binnen 2



weken op dat verzoek. Indien het verzoek wordt gehonoreerd, wordt in dat besluit een uiterlijke termijn voor het alsnog aanleveren van de informatie opgenomen. Indien de correcte levering niet binnen die termijn plaatsvindt, dan zal de bevoorschotting van de algemene uitkering wederom worden opgeschort.

*Duur opschorting (NIEUW)*

Na correcte aanlevering van de Iv3 wordt op grond van artikel 17b, lid 4 van de Financiële-verhoudingswet de bevoorschotting van de algemene uitkering de week na de correcte aanlevering hervat en ontvangt de desbetreffende medeoverheid tevens de opgeschorte bevoorschotte uitkering(en). De totale lengte van de termijn van opschorting zal niet meer dan 26 weken bedragen.

**Datum**

29 juni 2009

**Kenmerk**

2009-0000356381

ONDERDEEL IX: VRAGEN EN DOCUMENTATIE OVER INFORMATIE VOOR DERDEN
--

*Elektronische postbus*

Voor vragen over Iv3 kan momenteel gebruik worden gemaakt van de postbus BBV. Vanaf juli 2009 zal een nieuwe postbus IBI (Interbestuurlijke Informatievoorziening) worden ingericht. Deze postbus zal een breder karakter krijgen dan alleen vragen over Iv3-problematiek. Via deze postbus kunnen in de toekomst ook vragen over SiSa worden gesteld. De medeoverheden zullen tijdig worden geïnformeerd over de procedure en de ingangsdatum.

*Vraag- en antwoordrubriek*

Op [www.minbzk.nl](http://www.minbzk.nl) zal uiterlijk begin 2010 BZK een rubriek met meest gestelde vragen met bijbehorende antwoorden geplaatzen.

*Documentatie over Iv3*

Op [www.minbzk.nl](http://www.minbzk.nl) wordt de informatie over Iv3 geplaatst. Daarnaast is via [www.cbs.nl/kredo](http://www.cbs.nl/kredo) de informatie over de aanlevering van de Iv3 beschikbaar. Via deze website dienen onder meer excelformats of XBRL-formats te worden gedownload.

*Nieuwsbrief IBI*

Iedere – aangemelde - contactpersoon of geïnteresseerde ontvangt ongeveer één keer per drie weken per mail een nieuwsbrief IBI van BZK.

Geïnteresseerden in de nieuwsbrief kunnen zich via [postbusibi@minbzk.nl](mailto:postbusibi@minbzk.nl) aanmelden. In deze nieuwsbrief zijn de laatste wijzigingen op de websites [www.minbzk.nl/ibi](http://www.minbzk.nl/ibi) en [www.cbs.nl/sisa](http://www.cbs.nl/sisa) en [www.cbs.nl/kredo](http://www.cbs.nl/kredo) opgenomen.

## Onderdeel B REFERENTIEWAARDE EMU

### Individuele referentiewaarden EMU-saldo

#### *Macroreferentiewaarde EMU-saldo medeoverheden*

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal -0,5 % BBP mag bedragen. Deze beperking vloeit voort uit de Europese saldogrens van -3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector.

De EMU-grens voor medeoverheden wordt de *macroreferentiewaarde* genoemd. Er is nieuwe wet- en regelgeving in voorbereiding (nadere informatie wordt in het najaar van 2009 verwacht) waardoor aan medeoverheden een boete kan worden opgelegd indien de EU een boete oplegt aan Nederland vanwege het overschrijden van de Europese saldogrens van -3% BBP en het EMU-tekort voor medeoverheden de macroreferentiewaarde van -0,5% BBP heeft overschreden.

Inmiddels is de macroreferentiewaarde voor medeoverheden opgehoogd voor de jaren 2009 en 2010 tot een maximaal tekort van respectievelijk -0,6% BBP en -0,7% BBP. In de jaren 2011 en verder zal de 'normale' referentiewaarde van -0,5% weer gelden. In tabel 1 is opgenomen hoe de (verhoogde) macroreferentiewaarde doorwerkt naar de verschillende bestuurslagen.

Tabel 1: Macroreferentiewaarde onderverdeeld naar bestuurslaag

Jaar	2008	2009	2010	2011 e.v.
Macroreferentiewaarde	0,50%	0,60%	0,70%	0,50%
w.v. gemeenten	0,38%	0,46%	0,53%	0,38%
w.v. provincies	0,07%	0,08%	0,10%	0,07%
w.v. waterschappen	0,05%	0,06%	0,07%	0,05%

#### *Individuele referentiewaarden EMU-saldo medeoverheden*

Op basis van de overeengekomen macroreferentiewaarde van -0,5% BBP is in 2004 een berekening gemaakt van de *individuele* referentiewaarden voor gemeenten, provincies en waterschappen. Deze individuele waarden zijn sindsdien niet meer geactualiseerd.

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

Komende september publiceert het Centraal Planbureau (CPB) de nieuwe macro-economische gegevens voor Nederland in de zogenaamde Macro Economische Verkenning 2010 (MEV 2010). Op basis van het geraamde BBP in de MEV 2010 zullen de individuele referentiewaarden voor medeoverheden geactualiseerd worden. Deze individuele referentiewaarden worden vervolgens opgenomen in een bijlage van de septembercirculaire van het provincie- en gemeentefonds van dit jaar.

# BIJLAGE A      RELEVANTE WET- EN REGELGEVING

Datum  
29 juni 2009  
Kenmerk  
2009-0000356381

## FINANCIËLE-VERHOUDINGSWET

### Artikel 17a

1. Gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders zenden de informatie ten behoeve van de verantwoording over de uitvoering van de regeling van een specifieke uitkering uiterlijk 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de vorm van:
  - a. de jaarrekening en het jaarverslag, bedoeld in artikel 202, eerste lid, van de Provinciewet, onderscheidenlijk artikel 198, eerste lid, van de Gemeentewet, en
  - b. de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 217, derde en vierde lid, van de Provinciewet, onderscheidenlijk artikel 213, derde en vierde lid, van de Gemeentewet.
2. Indien provincies en gemeenten van elkaar middelen ontvangen die afkomstig zijn uit een specifieke uitkering, verstrekken zij de informatie, bedoeld in het eerste lid, aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
3. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stelt bij ministeriële regeling nadere regels over het verstrekken van de in het eerste lid bedoelde informatie.
4. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties brengt de informatie betreffende de specifieke uitkeringen onverwijld ter kennis van Onze Ministers en de bestuursorganen wie het aangaat.
5. Gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders verstrekken desgevraagd inlichtingen over de besteding van een specifieke uitkering aan de door Onze Minister wie het aangaat daartoe aangewezen ambtenaren van de accountantsdienst, bedoeld in artikel 66, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2001. De ambtenaren van de accountantsdienst kunnen tevens informatie inwinnen bij de in artikel 217, tweede lid, van de Provinciewet onderscheidenlijk artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet bedoelde accountants.

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

**6. Dit artikel is niet van toepassing:**

- a.** indien de voorwaarden aan de EG-subsidies als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wet toezicht Europese subsidies anders verplichten, voor zover die subsidies door tussenkomst van 's Rijks kas worden verstrekt;
- b.** indien de specifieke uitkering is verstrekt aan een gemeente in de hoedanigheid van bevoegd gezag van een openbare school;
- c.** op het investeringsbudget, bedoeld in de Wet inrichting landelijk gebied.

## **Artikel 17b**

- 1.** Indien Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vaststelt dat de informatie, bedoeld in artikel 17a, eerste lid, niet is verstrekt op de wijze zoals voorgeschreven op grond van het derde lid van artikel 17a, doet hij daarvan mededeling aan gedeputeerde staten of het college van burgemeester en wethouders.
- 2.** Gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders kunnen voor 1 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar, schriftelijk en met redenen omkleed aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verzoeken om uitstel van de toezending van de in artikel 17a, eerste lid, bedoelde informatie. Hij beslist binnen twee weken op dat verzoek, na overleg met Onze Ministers wie het aangaat.
- 3.** Onze Ministers kunnen de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, aan de betreffende provincie of gemeente geheel of gedeeltelijk opschorten gedurende ten hoogste zesentwintig weken indien:
  - a.** gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders nalaten de informatie, bedoeld in artikel 17a, eerste lid, aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te zenden binnen de in dat artikellid genoemde termijn, dan wel, als uitstel is verleend, binnen de termijn waarvoor uitstel is verleend, of
  - b.** de informatie, bedoeld in artikel 17a, eerste lid, na het verstrijken van de voorgeschreven termijn, niet is verstrekt op de wijze zoals voorgeschreven krachtens het tweede lid van dat artikel.
- 4.** Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties doet terstond mededeling aan het desbetreffende bestuursorgaan van een besluit als bedoeld in het derde lid, met vermelding van de mate waarin en de periode waarvoor de betalingen ten hoogste geschorst worden. De betalingen worden hervat in de week nadat de informatie is verstrekt op de wijze zoals voorgeschreven krachtens het derde lid van artikel 17a.

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

5. Gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders kunnen na een besluit als bedoeld in het derde lid, indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, schriftelijk en met redenen omkleed aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verzoeken om de opschorting ongedaan te maken. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beslist binnen twee weken op dat verzoek, na overleg met Onze Ministers wie het aangaat.
  
6. Als gedeputeerde staten of het college van burgemeester en wethouders de gevraagde informatie binnen de in het vierde lid bedoelde periode niet hebben verstrekt of niet op de wijze zoals voorgeschreven krachtens het derde lid van artikel 17a, doet Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarvan mededeling aan Onze Minister wie het aangaat.

## PROVINCIEWET

### Artikel 190

1. De begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.
2. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, worden tevens regels gesteld ten aanzien van:
  - a. door gedeputeerde staten vast te stellen documenten ten behoeve van de uitvoering van de begroting en de jaarrekening;
  - b. door gedeputeerde staten aan derden te verstrekken informatie op basis van de begroting en de jaarrekening en de controle van deze informatie.
3. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van het periodiek verstrekken van informatie voor derden. In overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken kan worden bepaald dat de informatie voor derden wordt gezonden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek.
4. De informatie voor derden, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, wordt gezonden aan Onze Minister binnen de termijnen, bedoeld in de artikelen 195, tweede lid, en 204. Artikel 17a, vierde lid, van de Financiële-verhoudingswet is van overeenkomstige toepassing.
5. Indien Onze Minister vaststelt dat de informatie, bedoeld in het tweede lid, onder b, of de informatie, bedoeld in het derde lid, voor zover die verstrekt moet worden aan Onze Minister, niet of niet tijdig wordt verstrekt, dan wel de kwaliteit van die informatie tekort schiet, doet hij daarvan mededeling aan gedeputeerde staten.
6. Gedeputeerde staten kunnen tot twee weken voor het verstrijken van de termijnen, bedoeld in het vierde lid, schriftelijk en met redenen omkleed, aan Onze Minister verzoeken om uitstel voor de toezending van de informatie, tot uiterlijk een in dat verzoek te noemen datum. Onze Minister beslist binnen twee weken op dat verzoek.
7. Indien de informatie, bedoeld in het tweede lid, onder b, of de informatie, bedoeld in het derde lid, voor zover die verstrekt moet worden aan Onze Minister, niet of niet tijdig wordt verstrekt, dan wel de kwaliteit van die informatie tekort schiet, geeft Onze Minister een aanwijzing aan gedeputeerde staten om binnen een maand alsnog informatie van voldoende kwaliteit te leveren.
8. Indien gedeputeerde staten nalaten de aanwijzing, bedoeld in het zevende lid, op te volgen, kunnen Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Financiën besluiten de betalingen op grond van



artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de betreffende provincie geheel of gedeeltelijk op te schorten gedurende ten hoogste.

**Datum**  
29 juni 2009

**Kenmerk**  
2009-0000356381

## **Artikel 195**

1. Provinciale staten stellen de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
2. Gedeputeerde staten zenden de door provinciale staten vastgestelde begroting vergezeld van de in artikel 194, eerste lid, bedoelde stukken binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 november van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Onze Minister.

## **Artikel 204**

Gedeputeerde staten zenden de vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag, vergezeld van de overige in artikel 201 bedoelde stukken, binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, aan Onze Minister. Gedeputeerde staten voegen daarbij, indien van toepassing, het besluit van provinciale staten over een voorstel voor een indemniteitsbesluit met de reactie van gedeputeerde staten, bedoeld in artikel 202, derde lid.

## GEMEENTEWET

### Artikel 186

1. De begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.
2. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, kunnen tevens regels gesteld worden ten aanzien van:
  - a. door het college vast te stellen documenten ten behoeve van de uitvoering van de begroting en de jaarrekening;
  - b. door het college aan derden te verstrekken informatie op basis van de begroting en de jaarrekening en de controle van deze informatie.
3. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van het periodiek verstrekken van informatie voor derden. In overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken kan worden bepaald dat de informatie voor derden wordt gezonden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek.
4. De informatie voor derden, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, wordt gezonden aan Onze Minister binnen de termijnen, bedoeld in de artikelen 191, tweede lid, en 200. Artikel 17a, vierde lid, van de Financiële-verhoudingswet is van overeenkomstige toepassing.
5. Indien Onze Minister vaststelt dat de informatie, bedoeld in het tweede lid, onder b, of de informatie, bedoeld in het derde lid, voor zover die verstrekt moet worden aan Onze Minister, niet of niet tijdig wordt verstrekt, dan wel de kwaliteit van die informatie tekort schiet, doet hij daarvan mededeling aan het betrokken college.
6. Het college kan tot twee weken voor het verstrijken van de termijnen, bedoeld in het vierde lid, schriftelijk en met redenen omkleed, aan Onze Minister verzoeken om uitstel voor de toezending van de informatie. Onze Minister beslist binnen twee weken op dat verzoek.
7. Indien de informatie, bedoeld in het tweede lid, onder b, of de informatie, bedoeld in het derde lid, voor zover die verstrekt moet worden aan Onze Minister, niet of niet tijdig wordt verstrekt, dan wel de kwaliteit van die informatie tekort schiet, geeft Onze Minister een aanwijzing aan het college om binnen een maand alsnog informatie van voldoende kwaliteit te leveren.
8. Indien het college nalaat de aanwijzing, bedoeld in het zevende lid, op te volgen, kunnen Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Financiën besluiten de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de betreffende gemeente geheel of gedeeltelijk op te schorten gedurende ten hoogste

zesentwintig weken. Artikel 17b, vierde, vijfde en zesde lid, van de Financiële-verhoudingswet is van overeenkomstige toepassing.

**Datum**  
29 juni 2009  
**Kenmerk**  
2009-0000356381

## **Artikel 191**

1. De raad stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
2. Het college zendt de door de raad vastgestelde begroting vergezeld van de in artikel 190, eerste lid, bedoelde stukken, binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 november van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.

## **Artikel 200**

Het college zendt de vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag, vergezeld van de overige in artikel 197 bedoelde stukken binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, aan gedeputeerde staten. Het college voegt daarbij, indien van toepassing, het besluit van de raad over een voorstel voor een indemniteitsbesluit met de reactie, bedoeld in artikel 198, derde lid.

Datum  
29 juni 2009

Kenmerk  
2009-0000356381

## WET GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

### Artikel 34a

1. Indien het openbaar lichaam een specifieke uitkering als bedoeld in artikel 15a van de Financiële-verhoudingswet ontvangt van het Rijk of middelen ontvangt van de deelnemende gemeenten, die afkomstig zijn uit een specifieke uitkering, zijn de artikelen, 17a en 17b van de Financiële-verhoudingswet op de informatie ten behoeve van de verantwoording over deze middelen, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:
  - a. voor gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam;
  - b. voor de in artikel 17b, derde lid, genoemde betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de betreffende provincie of gemeente wordt gelezen: de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de gemeenten die het openbaar lichaam hebben ingesteld.
  
2. De ingevolge artikel 186, tweede lid, aanhef en onder b, van de Gemeentewet gestelde regels, alsmede het derde en vierde lid van dat artikel zijn van overeenkomstige toepassing op het openbaar lichaam, met dien verstande dat voor het college wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam.

### Artikel 47a

1. Indien het openbaar lichaam een specifieke uitkering als bedoeld in artikel 15a van de Financiële-verhoudingswet, ontvangt van het Rijk of middelen ontvangt van de deelnemende provincies, die afkomstig zijn uit een specifieke uitkering, zijn de artikelen 17a en 17b van de Financiële-verhoudingswet op de informatie ten behoeve van de verantwoording over deze middelen, van overeenkomstige toepassing op het openbaar lichaam, met dien verstande dat:
  - a. voor gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam;
  - b. voor de in artikel 17b, derde lid, genoemde betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de betreffende provincie of gemeente wordt gelezen de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de provincies die het openbaar lichaam hebben ingesteld.

**Datum**  
29 juni 2009  
**Kenmerk**  
2009-0000356381

2. De ingevolge artikel 190, tweede lid, aanhef en onder b, van de Provinciewet gestelde regels, alsmede het derde en vierde lid van dat artikel zijn van overeenkomstige toepassing op het openbaar lichaam, met dien verstande dat voor gedeputeerde staten wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam.

## **Artikel 58a**

1. Indien het openbaar lichaam een specifieke uitkering als bedoeld in artikel 15a van de Financiële-verhoudingswet ontvangt van het Rijk of middelen ontvangt van de deelnemende provincies en gemeenten, die afkomstig zijn uit een specifieke uitkering, zijn de artikelen 17a en 17b van de Financiële-verhoudingswet op de informatie ten behoeve van de verantwoording over deze middelen, van overeenkomstige toepassing op het openbaar lichaam, met dien verstande dat:
  - a. voor gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam;
  - b. voor de in artikel 17b, derde lid, genoemde betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de betreffende provincie of gemeente wordt gelezen de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet aan de provincies en gemeenten die het openbaar lichaam hebben ingesteld.
2. De ingevolge artikel 186, tweede lid, aanhef en onder b, van de Gemeentewet gestelde regels, alsmede het derde en vierde lid van dat artikel zijn van overeenkomstige toepassing op het openbaar lichaam, met dien verstande dat voor het college wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam.

<b>BESLUIT BEGROTING EN VERANTWOORDING PROVINCIES EN GEMEENTEN (BBV)</b>
--

## Artikel 14

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

## Artikel 19

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat ten minste:

- a. het gerealiseerde bedrag van het voorvorig begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het vorig begrotingsjaar na wijziging en het geraamde bedrag van het begrotingsjaar;
- b. de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd en, in geval van aanmerkelijk verschil met de raming, respectievelijk de realisatie, van het vorig, respectievelijk voorvorig, begrotingsjaar de oorzaken van het verschil;
- c. een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten;
- d. de berekening van het aandeel van de gemeente, de provincie of de gemeenschappelijke regeling in het EMU-saldo, over het vorig begrotingsjaar, de berekening van het geraamde bedrag over het begrotingsjaar en de berekening van het geraamde bedrag over het jaar volgend op het begrotingsjaar.

## Artikel 20

1. De uiteenzetting van de financiële positie bevat een raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.
2. Afzonderlijke aandacht wordt ten minste besteed aan:
  - a. de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
  - b. de investeringen; onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;
  - c. de financiering;
  - d. de stand en het verloop van de reserves;
  - e. de stand en het verloop van de voorzieningen.

## Artikel 21

De toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie bevat ten minste de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd en een toelichting op belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de uiteenzetting van de financiële positie van het vorig begrotingsjaar.

## Artikel 22

1. De meerjarenraming bevat een raming van de financiële gevolgen voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar, waaronder de baten en de lasten van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen.
2. Artikel 20, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

## Artikel 71

1. Uit de productenraming wordt de volgende informatie voor derden gegenereerd:
  - a. een conversietabel producten – programma's waarin wordt aangegeven:
    1. welke producten onder welk programma vallen, inclusief de verdeelsleutel;
    2. wat de baten, de lasten en het saldo per product zijn;
  - b. een conversietabel producten – functies, waarin wordt aangegeven:
    1. de baten en lasten volgens de functionele indeling;
    2. per functie de producten die er aan zijn toegerekend;
    3. het verdelingsprincipe waarmee de producten over de functies zijn verdeeld;
2. De functionele indeling wordt bij ministeriële regeling vastgesteld.
3. De informatie bedoeld in het eerste lid wordt voor 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, aan Onze Minister onderscheidenlijk gedeputeerde staten en het CBS gezonden.

## Artikel 72

1. Uit de productenrealisatie wordt de volgende informatie voor derden gegenereerd:
  - a. een conversietabel producten – programma's waarin wordt aangegeven:
    1. welke producten onder welk programma vallen, inclusief de verdeelsleutel;
    2. wat de baten, de lasten en het saldo per product zijn;
  - b. verdelingsinformatie bestaande uit:
    1. de baten en lasten, kostenplaatsen en balansmutaties volgens de verdelingsmatrix;
    2. per functie de producten die er aan zijn toegerekend;
    3. het verdelingsprincipe waarmee de producten over de functies zijn verdeeld.
2. De verdelingsmatrix wordt bij ministeriële regeling vastgesteld.
3. De informatie bedoeld in het eerste lid wordt voor 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, ondertekend door gedeputeerde staten

onderscheidenlijk het college aan Onze Minister onderscheidenlijk gedeputeerde staten en het CBS gezonden.

4. Het CBS toetst de informatie bedoeld in het eerste lid, onder b, onder 1, op plausibiliteit en stuurt de resultaten daarvan op naar gedeputeerde staten onderscheidenlijk het college.
5. Bij de informatie bedoeld in het eerste lid betreffende het begrotingsjaar 2004 wordt een accountantsverklaring gevraagd. Bij belangrijke wijzigingen in de administratie kan Onze Minister onderscheidenlijk gedeputeerde staten een accountantsverklaring aan gedeputeerde staten onderscheidenlijk het college vragen.

### **Artikel 73**

Indien de informatie voor derden niet voldoende inzicht biedt kan Onze Minister een deelverantwoording over een afzonderlijk deel van de provincie onderscheidenlijk gemeente vragen.

### **Artikel 74**

1. Ieder kwartaal wordt de volgende informatie voor derden verstrekt:
  - a. de baten en lasten, kostenplaatsen en balansmutaties volgens de verdelingsmatrix, als bedoeld in artikel 72, tweede lid;
  - b. de stand van zaken betreffende de volgende activa:
    1. de financiële vaste activa, als bedoeld in artikel 36, onder a tot en met d;
    2. de uitzettingen, als bedoeld in artikel 39;
    3. de liquide middelen, als bedoeld in artikel 40;
    4. de overlopende activa;
  - c. de stand van zaken betreffende de volgende passiva:
    1. de vaste schulden, als bedoeld en onderverdeeld in artikel 46;
    2. de netto-vlottende schulden, als bedoeld en onderverdeeld



## BIJLAGE B NIEUWE KWALITEITSTOETSEN

Datum  
29 juni 2009  
Kenmerk  
2009-0000356381

### Nieuwe kwaliteitstoetsen

In 2008 hebben negentien gemeenten meegedaan aan een pilot om nieuwe kwaliteitstoetsen te testen. Op basis van de ervaringen van deze gemeenten heeft het CBS de toetsen verbeterd.

Met ingang van het eerste kwartaal 2009 kunnen alle gemeenten de nieuwe kwaliteitstoetsen gebruiken voor het aanleveren van de kwartaalrapportage lv3. Het gebruik van de nieuwe kwaliteitstoetsen is voor 2009 **niet verplicht**. De nieuwe toetsen zijn voor 2009 alleen in de bestanden voor de gemeenten opgenomen en zijn voor 2009 niet van toepassing op provincies en gemeenschappelijke regelingen.

Over het moment van het verplicht naleven van de nieuwe kwaliteitstoetsen en de invoering ervan, worden medeoverheden te zijner tijd geïnformeerd.

De nieuwe kwaliteitstoetsen bestaan uit drie onderdelen (gebaseerd op de situatie bij gemeenten):

- **T1 Consistentie**

De consistentietoetsen richten zich op de 'boekhoudkundige' consistentie van de lv3-matrix. De hierin opgenomen drie deelttoetsen zijn:

- T1.1 EMU-saldi**

Het EMU-saldo berekend uit de niet-financiële transacties en de financiële transacties levert hetzelfde resultaat op.

Deze toets is gelijk aan de eerste toets van de verplichte kwaliteitstoetsen.

- T1.2 Balans**

De balansmutaties komen overeen met de veranderingen van de balansstanden.

Deze toets is gelijk aan de derde toets van de verplichte kwaliteitstoetsen.

- T1.3 Verrekeningen**

De interne verrekeningen zijn sluitend.

Deze toets is gelijk aan de vijfde toets van de verplichte kwaliteitstoetsen.

Het eindoordeel op consistentie is het gemiddelde van de drie deelttoetsen

o **T2 Volledigheid**

Bij de volledigheidstoets wordt nagegaan of de administratie 'bij is', met andere woorden zijn alle lonen, afschrijvingen etcetera geboekt.

Verwachtingswaarde

Om de volledigheid te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van een 'verwachtingswaarde'.

Dit is een berekening van het verwachte jaarbedrag op basis van de begroting of de cijfers over het 4<sup>e</sup> kwartaal. Dit jaarbedrag wordt door het CBS elk kwartaal als basis gebruikt voor het beoordelen van de opgegeven gerealiseerde cijfers. De verwachtingswaarden worden opgenomen in de opvraagbrief van het CBS..

De gemeente kan een verwachtingswaarde op eenvoudige wijze aanpassen indien de door het CBS opgenomen waarde niet (meer) correct is. In het Iv3-model, tabblad 4 'Informatie gemeenten', is bij het onderdeel 'Toelichting kwaliteitstoetsen' een kolom aanwezig waarin een nieuwe waarde per toets kan worden opgenomen.

Er zijn in totaal zeven deelttoetsen voor de volledigheid opgenomen:

**T2.1 Loonsom**

Bij deze toets wordt naar de volledigheid van de hoofdcategorie 1 Salarissen en sociale lasten getoetst. De verwachtingswaarde van het CBS is gebaseerd op het 4<sup>e</sup> kwartaal van het vorige begrotingsjaar. Er wordt bij het bepalen van het resultaat van de toets rekening gehouden met het zogenaamde kwartaalpatroon dat wordt veroorzaakt door de uitkering van vakantiegeld en de eindejaarsuitkering.

**T2.2 De lasten van functie 610 Bijstandverlening**

De lasten van bijstandverlening worden voor elke kwartaal afgestemd met de verwachtingswaarde zoals deze is opgenomen in de opvraagbrief van het CBS.

**T2.3 De lasten van functie 611 Werkgelegenheid**

De lasten van de functie werkgelegenheid worden voor elke kwartaal afgestemd met de verwachtingswaarde zoals deze is opgenomen in de opvraagbrief van het CBS.

**T2.4 De lasten in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)**

De lasten van de functies 620 Maatschappelijke begeleiding en advies, 622 Huishoudelijke verzorging en 652 Voorzieningen gehandicapten worden elk kwartaal bij elkaar opgeteld en afgestemd met de verwachtingswaarde zoals deze is opgenomen in de opvraagbrief van het CBS.

**T2.5 De baten van functie 610 Bijstandverlening**

De baten van bijstandverlening worden voor elke kwartaal afgestemd met de verwachtingswaarde zoals deze is opgenomen in de opvraagbrief van het CBS.

**T2.6 De baten van functie 611 Werkgelegenheid**

De baten van de functie werkgelegenheid worden voor elke kwartaal afgestemd met de verwachtingswaarde zoals deze is opgenomen in de opvraagbrief van het CBS.

**T2.7 De baten van functie 921 Algemene uitkering gemeentefonds**

De baten van de algemene uitkering worden voor elke kwartaal afgestemd met de verwachtingswaarde zoals deze is opgenomen in de opvraagbrief van het CBS.

De fout wordt bij alle toetsen gerelateerd aan de verwachtingswaarde. De afwijking van de verwachtingswaarde wordt uitgedrukt als percentage van de verwachtingswaarde. Als de toets niet voldoende is dan wordt er gevraagd om een toelichting. Als deze toelichting gegeven wordt dan verandert het oordeel van de toets in 'voldoende'.

o **T3 BBV-voorschriften**

Deze toetsen kijken naar de aspecten van het BBV waar de lv3-matrix aan moet voldoen en die bij alle gemeenten kunnen worden getoetst. De toets richt zich op twee aspecten, enerzijds cellen die niet gevuld mogen worden en anderzijds categorieverhoudingen op bepaalde functies die niet plausibel zijn.

Er zijn in totaal tien deoltoetsen opgenomen:

Niet-gevulde cellen

**T3.1 Niet in te delen lasten/baten (categorie 0)**

Categorie 0 is een begrotingscategorie. Hier dienen bij realisatie geen waarden te worden ingevuld.

Deze toets is gelijk aan de vierde toets van de verplichte kwaliteitstoetsen.

**T3.2 Financiële balansmutaties alleen op categorie 5**

Mutaties op financiële balansposten mogen alleen voorkomen bij categorieën uit de groep 5 Financiële transacties. Het gebruik van andere categorieën op bij financiële balansposten is niet juist.

Deze toets is gelijk aan de tweede toets van de verplichte kwaliteitstoetsen.

**T3.3 Verantwoorden categorieën uit de groep 5 Financiële transacties op functies**

De categorieën uit de groep 5 Financiële transacties mogen niet voorkomen bij functies met uitzondering van categorie 5.7 Aandelen en overige deelnemingen.

Deze toets is een aanvulling op toets T3.2 .

**T3.4 Verantwoorden van baten van reinigingsrecht en afvalstoffenheffing**

De baten van reinigingsrecht en afvalstoffenheffing (functie 725) mogen alleen op categorie 3.4 Overige goederen en diensten worden verantwoord.

**T3.5 Verantwoorden van baten van rioolheffing**

De baten van de rioolheffing (functies 726,727 en 728) mogen alleen worden verantwoord op de categorieën 4.0.1 Belastingen op producten, 4.0.2 Belastingen op inkomen van gezinnen en 6.0 Reserveringen.

**T3.6 Verantwoorden van baten van onroerendezaakbelasting (OZB)**

De baten van de onroerendezaakbelasting (functies 931 en 932) mogen uitsluitend op functie 4.0.1 Belastingen op producten worden verantwoord.

Functiecategorie combinaties

**T3.7 Aankopen van materiële vaste activa (MVA)**

Bij de MVA (balansmutaties A121 t/m A129 in de verdeelmatrix)

worden vooral duurzame aankopen verwacht. Bij deze toets wordt de verdeling tussen duurzame en niet-duurzame aankopen bij MVA beoordeeld. Uitgangspunt is dat het aandeel niet-duurzaam maximaal 20% mag zijn. Hiertoe wordt het aandeel van niet-duurzame aankopen (categorieën 3.3.1 en 3.4.3) op het totaal van de aankopen (categorieën 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3 en 3.4.3) bepaald.

**T3.8 Verkopen van materiële vaste activa (MVA)**

Bij de MVA (balansmutaties A121 t/m A129 in de verdeelmatrix) worden vooral duurzame verkopen verwacht. Bij deze toets wordt de verdeling tussen duurzame en niet-duurzame verkopen bij MVA beoordeeld. Uitgangspunt is dat het aandeel niet-duurzaam maximaal 20% mag zijn. Hiertoe wordt het aandeel van niet-duurzame verkopen (categorieën 3.4) op het totaal van de verkopen (categorieën 3.3.1, 3.3.2 en 3.4) bepaald.

**T3.9 Aankopen van bouwgrond**

Bij de bouwgrondexploitatie (functie 830 en balansmutatie A213 in de verdeelmatrix) worden vooral duurzame aankopen verwacht. Bij deze toets wordt de verdeling tussen duurzame en niet-duurzame aankopen bij bouwgrondexploitatie beoordeeld. Deze toets is vergelijkbaar met de toets bij T3.7. Het aandeel niet-duurzaam mag maximaal 20% zijn. Hiertoe wordt het aandeel van niet-duurzame aankopen (categorieën 3.3.1 en 3.4.3) op het totaal van de aankopen (categorieën 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3 en 3.4.3) bepaald.

**T3.10 Verkopen van bouwgrond**

Bij de bouwgrondexploitatie (functie 830 en balansmutatie A213 in de verdeelmatrix) worden vooral duurzame verkopen verwacht. Bij deze toets wordt de verdeling tussen duurzame en niet-duurzame verkopen bij bouwgrondexploitatie beoordeeld. Deze toets is vergelijkbaar met de toets bij T3.8. Het aandeel niet-duurzaam mag maximaal 20% zijn. Hiertoe wordt het aandeel van niet-duurzame verkopen (categorieën 3.4) op het totaal van de verkopen (categorieën 3.3.1, 3.3.2 en 3.4) bepaald.

Als de toets T3.7 tot en met T3.10 niet voldoende is dan wordt er gevraagd om een toelichting. Als deze toelichting gegeven wordt dan verandert het oordeel van de toets in 'voldoende'..

Vervolgens wordt het eindoordeel van de drie toetsen bepaald. Dit is het gemiddelde van de drie toetsten. Hierbij worden de tolerantiegrenzen (grenswaarden) meegewogen.